

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΓΡΑΠΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Το γλωσσο-εκπαιδευτικό μας πρόβλημα

Προσωπικά ουδέποτε διανοήθηκα ότι κινδυνεύει να χαθεί η ελληνική γλώσσα. Η ελληνική γλώσσα δεν πρόκειται να χαθεί όσο υπάρχει ο ελληνικός λαός. Και δεν εννοώ τόσο τους μορφωμένους, τους διανοούμενους, τους δήθεν ή την ανώτερη κοινωνική τάξη -αυτοί πάντα τα πάνε καλά με τους επικυρίαρχους και με τη γλώσσα τους- αλλά τον αυθεντικό λαό με τη στέρεη λαϊκή ρίζα, που κρατάει πάντα τη γλώσσα ζωντανή. Ότι δεν κινδυνεύει όμως να χαθεί η ελληνική γλώσσα δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα σχετικά με τη συντήρησή της και ότι δε χρειάζεται αδιάκοπη επαγρύπνηση και έλεγχος κυρίως σ' αυτούς που εκπέμπουν δημόσιο λόγο, στα ΜΜΕ δηλαδή και ειδικά στα λεγόμενα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, όπου ο καθένας γίνεται πλέον δημοσιογράφος και ό,τι προκύψει. Κορωνοϊός όμως δεν είναι μόνο ο Covid 19. Είναι και ένα σωρό άλλοι, διάσπαρτοι.

Ιδιαίτερα οξύ είναι το γλωσσικό πρόβλημα στην εκπαίδευση. Πρόβλημα ορατό, μετρήσιμο και άκρως σοβαρό. [...] Οι Έλληνες μαθητές κατανοούν λιγότερο και αυτό σημαίνει ότι η γλώσσα τους υστερεί. Όταν η γλώσσα υστερεί, υστερεί μαζί και η δυνατότητα σκέψης, άρα και η προσληπτική (αντιληπτική) ικανότητα, άρα και η δυνατότητα κατανόησης. [...]

Η γλώσσα των μαθητών λιγοστεύει. Γιατί; Μήπως επειδή η αξιολόγηση έχει εκλείψει, η προαγωγή είναι πλέον ακώλυτη και έτσι τελειώνουν το γενικό λύκειο και εισάγονται στα ΑΕΙ όσοι σε παλαιότερες εποχές θα έμεναν στάσιμοι στην Α΄ ή στη Β΄ Γυμνασίου; Μήπως επειδή υπάρχει εκπαιδευτικός πληθωρισμός και επιστημονικό προλεταριάτο;¹ Μήπως επειδή υπάρχουν ένα σωρό άλλες προκλήσεις και απαιτήσεις, αγγλικά και άλλες ξένες γλώσσες, τηλεόραση, Η/Υ, κινητά; Μήπως επειδή υπάρχει υποβάθμιση της εκπαίδευσης και γενική εκπαιδευτική αδιαφορία;

Όμως η πολιτεία δεν μπορεί να αδιαφορεί. Αντίθετα έχει χρέος να βλέπει τα προβλήματα και το συγκεκριμένο γλωσσο-εκπαιδευτικό πρόβλημα είναι ιδιαίτερα

---

¹ προλεταριάτο: η εργατική τάξη - η κοινωνική τάξη των μισθωτών εργατών, που δεν έχουν δικά τους μέσα παραγωγής και που το εισόδημά τους προέρχεται αποκλειστικά από την πώληση της εργατικής τους δύναμης.

σοβαρό και ίσως είναι σχετικά διαχειρίσιμο. Είπαμε: λιγότερη γλώσσα θα πει λιγότερη σκέψη, άρα λιγότερη κατανόηση κειμένου. Λιγότερη κατανόηση κειμένου θα πει λιγότερη κατανόηση του κόσμου που μας περιβάλλει, φανερώνει πολίτες ανίκανους να αντιληφθούν τη συγκεκριμένη κοινωνική, πολιτική, πνευματική πραγματικότητα, φανερώνει άγνοια, έκπτωση και χαμηλό αντιληπτικό επίπεδο. Αυτό θέλει άραγε η πολιτεία;

Όχι, υποθέτω. Περιμένουμε λοιπόν από τους αρμόδιους φορείς, αν όχι να λύσουν το πρόβλημα, τουλάχιστον να το δουν, να σκύψουν με ενδιαφέρον, να το αναδείξουν και να προωθήσουν συγκεκριμένους τρόπους και μηχανισμούς αντιμετώπισης. Γιατί όχι και ένα Πρόγραμμα Εθνικής Αξιολόγησης μαθητών κατά το πρότυπο του PISA, προσαρμοσμένο στα καθ' ημάς;

Κώστας Μπαλάσκας, *Νέα Παιδεία*, τεύχος 175, (Ιουλ. – Σεπτ. 2020)
Διασκευή

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεων δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης τη λέξη «ορθό» ή «λάθος».

i. Ο Κώστας Μπαλάσκας εκφράζει έντονους φόβους ότι η ελληνική γλώσσα, αργά ή γρήγορα, κινδυνεύει να χαθεί.

ii. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, το γλωσσικό πρόβλημα είναι έντονο οπουδήποτε αλλού εκτός από την εκπαίδευση.

iii. Ο συγγραφέας του κειμένου θεωρεί πως η πολιτεία πρέπει να δείξει το απαιτούμενο ενδιαφέρον και να αναλάβει δράση για τη διαχείριση του γλωσσο-εκπαιδευτικού προβλήματος που έχει προκύψει.

iv. Ο συγγραφέας στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου κάνει επίκληση στο συναίσθημα, χρησιμοποιώντας ως μέσο πειθούς την ειρωνεία.

(μονάδες 4)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

A.I.3. Το πιο πάνω κείμενο τιτλοφορείται «Το γλωσσο-εκπαιδευτικό μας πρόβλημα». Πιστεύετε ότι ο συγκεκριμένος τίτλος ταιριάζει με το περιεχόμενο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** επιχειρήματα.

(μονάδες 4)

A.I.4. Να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της τέταρτης (4^{ης}) παραγράφου του κειμένου: «Όμως η πολιτεία... άραγε η πολιτεία;».

(μονάδες 3)

A.I.5. Να καταγράψετε τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης (1^{ης}) παραγράφου του κειμένου: «Προσωπικά ουδέποτε ... διάσπαρτοι». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** συνώνυμή τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. ... και ότι δε χρειάζεται αδιάκοπη επαγρύπνηση ...

β. ... φανερώνει πολίτες ανίκανους να αντιληφθούν ...

(μονάδες 4)

A.I.7. Να γράψετε **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα (να διευκρινίσετε ποιο είναι το ουσιαστικό και ποιο είναι το επίθετο).

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
διανοήθηκα		
υπάρχουν		

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«... Ότι δεν κινδυνεύει όμως να χαθεί η ελληνική γλώσσα δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα σχετικά με τη συντήρησή της και ότι δε χρειάζεται αδιάκοπη επαγρύπνηση ...».

Ως μέλος της συντακτικής ομάδας της εφημερίδας του σχολείου σου, καλείσαι να γράψεις ένα άρθρο με τίτλο: «Το γλωσσικό πρόβλημα στη σύγχρονη κυπριακή κοινωνία».

Αφού πρώτα αναφερθείς σε **δύο (2)** βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα της ελληνικής γλώσσας στις μέρες μας, στη συνέχεια καλείσαι να παραθέσεις **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους το σύγχρονο σχολείο θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της ορθής χρήσης της μητρικής γλώσσας των νέων.

(Έκταση: 250-300 λέξεις)